

STRATEŠKI NAČRT KNJIŽNICE FRANCETA BALANTIČA

KAMNIK 2019 – 2024

VSEBINA

1.	Uvod	4
1.1	Izhodišča	4
1.2	Zakonske podlage	5
2.	VREDNOTE	7
2.1	Človek v središču	7
2.2	Kompetence	7
2.3	Učinkovitost	8
2.4	Pripadnost	8
2.5	Razvoj	8
3.	POSLANSTVO IN VIZIJA	8
3.1	Poslanstvo	8
3.2	Vizija	9
4.	STRATEŠKI NAČRT	9
4.1	Profil delovanja KFBK	9
4.2	Profil lokalne skupnosti	11
5.	STRATEŠKA PODROČJA	12
5.1	Prostor in oprema	12
	Cilji	12
	Ukrepi	13
	Kazalniki	13
5.2	Partnerstva	13
	Cilji	14
	Ukrepi	14
	Kazalniki	15
5.3	Razvoj bralne kulture	15
	Cilji	16
	Ciljne skupine	16
	Ukrepi	16
	Možni kazalci uspešnosti	17
	Uporabniki	17
	Vpliv	17
5.4	Knjižnica kot dejavnik v procesu pridobivanja znanja	18
	Cilji	18
	Ukrepi	18

Kazalniki	19
Vpliv	19
5.5 Izobraževanje zaposlenih in kadrovski načrt	19
Cilj	20
Ukrepi	20
Kazalniki	20
5.6 Domoznanska dejavnost.....	20
Cilji	20
Ukrepi	21
Kazalniki	21
Vpliv	21

1. Uvod

S strategijo za obdobje od leta 2019 do 2023 želimo strokovni delavci Knjižnice Franceta Balantiča Kamnik tlakovati pot do uresničevanja ciljev. Cilje smo izbrali na podlagi ugotovitev različnih analiz, podatkov, izračunov, skratka na dejstvih in ne zgolj na naših mnenjih. Odločanje na podlagi dejstev in strokovnega znanja je značilnost pričujoče strategije. Prav zato smo v ta namen opravili kar nekaj analiz in tudi raziskavo zadovoljstva uporabnikov. Analize in ugotovitve analiz smo oblikovali v poseben dokument.

S strategijo smo opredelili glavna področja, ki so potrebna dodatnega vetra v jadra. Veter v jadra so potrebe uporabnikov in tudi proaktivnost. Proaktivnost je načrtno in ciljno delovanje knjižnice glede na ugotovljene potrebe, ki vključuje vrednotenje rezultatov (*Strokovna priporočila in standardi*, 2018: 9¹). Strokovna priporočila in standardi do leta 2028 so zato v ospredje postavila knjižnične vloge, ki se oblikujejo prav na podlagi analize lokalnega okolja, torej na podlagi potreb uporabnikov. S tem se odmikamo od središčne vloge knjižnične zbirke in številčnih opredeljevanj in v središče postavljamo uporabnika in kakovost.

1.1 Izhodišča

Odločitev za proaktivno delovanje terja analize lokalnega okolja in potreb uporabnikov. Zato smo naredili naslednje analize kot izhodišča za določanje strateških ciljev:

- Analizo lokalnega okolja
- SWOT analiza
- Analiza realizacije strateškega načrta za prejšnje obdobje
- Analiza zadovoljstva uporabnikov
- Analiza izvajanja dogodkov

Za analizo lokalnega okolja smo uporabili vzorec iz *Strokovnih priporočil in standardov* (str. 58), v katerem je analiza zasnovana kot situacijska analiza. Ugotovitve analiz, ki so dostopne v posebnem dokumentu, so služile kot izhodišča za oblikovanje razvojnih fokusov in na njih

¹ *Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice: (za obdobje 2018-2028)*. (2018). Ljubljana: Ministrstvo za kulturo RS, Nacionalni svet za knjižnično dejavnost.

temelječih strateških področij s konkretnimi ukrepi. S tem sledimo enemu od glavnih ciljev *Strokovnih priporočil in standardov* – to je ugotavljanje potreb lokalnega okolja. Ker smo bili deset let nosilci certifikata standarda kakovosti ISO9001:2008, se zavezuje odločanju na podlagi dejstev, merjenju, kakovosti in ugotavljanju vpliva.

Razlika med zadnjim in zdajšnjim strateškim načrtom je poleg ugotavljanja potreb lokalnega okolja tudi v opredelitvah nekaterih kazalnikov vpliva. S tem strokovno rastemo in se povezujemo z okoljem.

Strategija prejšnjega obdobja z naslovom Zgodbe z razgledom, strateški načrt Matične knjižnice Kamnik 2014 – 2019 je vsebovala predvsem cilje, povezane s prostorom in opremo. Vsebinski cilji so bili doseženi, prostorski in ostali, ki so povezani s finančnimi sredstvi, pa ne. Predvsem pa so realizirane storitve, dejavnosti in projekti, ki so usmerjeni k posameznim ciljnim skupinam, predvsem ranljivim, k digitalizaciji, prav tako smo poudarjali tudi izobraževanje in načrtno dopolnjevanje kompetenc zaposlenih ter nove zaposlitve, ki so bile realizirane. Sledili smo vrednotam, saj je v središču delovanja vedno uporabnik, sledili smo načelom kakovosti in i tudi viziji ter poslanstvu.

1.2 Zakonske podlage

- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. [77/07](#) – uradno prečiščeno besedilo, [56/08](#), [4/10](#), [20/11](#), [111/13](#), [68/16](#), [61/17](#) in [21/18](#) – ZNOrg)
- Zakon o knjižničarstvu (ZKnj-1A Uradni list RS, št. 92/15 z dne 4. 12. 2015)
- Odlok o ustanovitvi Knjižnice Franceta Balantiča Kamnik (Ur. L. RS, št. 34/2015 z dne 15.5.2015)
- Strateški načrt Matične knjižnice Kamnik 2014-2019, sprejeto na svetu MKK, 18. 12. 2014
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Ur. l. RS, št. [73/03](#), [70/08](#) in [80/12](#))
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Ur. l. RS 29/03)
- Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (za obdobje 2018–2028)
- Navodilo za izločanje in odpis knjižničnega gradiva (<http://www.nuk.si>, 31. 1. 2013)

- Pravilnik o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest javnega zavoda Knjižnica Franceta Balantiča Kamnik (23.1.2019)
- Zakon o lokalni samoupravi (uradno prečiščeno besedilo) (Uradni list RS, št. 94/07)
- Zakon o javnih finančah (Uradni list RS, št. [11/11](#) – uradno prečiščeno besedilo, [14/13](#) – popr., [101/13](#), [55/15](#) – ZFisP, [96/15](#) – ZIPRS1617 in [13/18](#))
- Zakon za uravnoteženje javnih financ (Uradni list RS, št. [40/12](#), [96/12](#) – ZPIZ-2, [104/12](#) – ZIPRS1314, [105/12](#), [25/13](#) – odl. US, [46/13](#) – ZIPRS1314-A, [56/13](#) – ZŠtip-1, [63/13](#) – ZOsn-I, [63/13](#) – ZJAKRS-A, [99/13](#) – ZUPJS-C, [99/13](#) – ZSVarPre-C, [101/13](#) – ZIPRS1415, [101/13](#) – ZDavNepr, [107/13](#) – odl. US, [85/14](#), [95/14](#), [24/15](#) – odl. US, [90/15](#), [102/15](#), [63/16](#) – ZDoh-2R in [77/17](#) – ZMVN-1)
- Kolektivna pogodba za kulturne dejavnosti v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. [45/94](#), [45/94](#), [39/96](#), [39/99](#) –ZMPUPR, [82/99](#), [102/00](#), [52/01](#), [64/01](#), [43/06](#) – ZKoIP, [60/08](#), [32/09](#), [32/09](#), [40/12](#), [46/13](#), [106/15](#), [46/17](#), [2/17](#) – popr. in [80/18](#))
- Zakon o varnosti in zdravju pri delu (Ur. l. RS [št. 43/2011 z dne 3. 6. 2011](#))
- Zakon o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. l. RS , št. 16/2007 – uradno prečiščeno besedilo; [št. 68/2008](#), [št. 110/2013](#), [št. 56/2015](#) in [63/2016 - ZKUASP](#))
- Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (Uradni list RS, št. [108/09](#) – uradno prečiščeno besedilo, [13/10](#), [59/10](#), [85/10](#), [107/10](#), [35/11](#) – ORZSPJS49a, [27/12](#) – odl. US, [40/12](#) – ZUJF, [46/13](#), [25/14](#) – ZFU, [50/14](#), [95/14](#) – ZUPPJS15, [82/15](#), [23/17](#) – ZDOdv, [67/17](#) in [84/18](#))
- Pravilnik o napredovanju javnih uslužbencev v plačne razrede (Uradni list RS, št. [110/08](#) in [12/15](#))
- Odredba o merilih za ugotavljanje delovne uspešnosti direktorjev javnih zavodov na področju kulture (Uradni list RS, št. [57/94](#) in [28/06](#))
- Uredba o delovni uspešnosti z naslova prodaje blaga in storitev na trgu (Ur. l. RS št. [97/09](#) in [41/12](#))
- Uredba o delovni uspešnosti z naslova povečanega obsega dela za javne uslužbence (Ur. l. RS, št. [53/08](#) in [89/08](#))
- IFLA/UNESCO manifest o splošnih knjižnicah (pridobljeno s spletne strani: <http://www.lj-oz.sik.si/sk/manifestsk.html>)
- Etični kodeks (pridobljeno s spletne strani: http://www.zbds-zveza.si/eticni_kodeks.asp)

V 16. členu Zakona o knjižničarstvu so opredeljene »splošne knjižnice«, ki izvajajo knjižnično dejavnost za prebivalce v svojem okolju, zagotavljajo pa tudi storitve za skupine prebivalcev s posebnimi potrebami. Splošne knjižnice v skladu s 16. členom Zakona o knjižničarstvu poleg dejavnosti iz 2. člena tega zakona opravljajo še naslednje naloge:

- sodelujejo v vseživljenjskem izobraževanju,
- zbirajo, obdelujejo, varujejo in posredujejo domoznansko gradivo,
- zagotavljajo dostopnost in rabo gradiv javnih oblasti, ki so splošno dostopna na elektronskih medijih,
- organizirajo posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle, ki so namenjene spodbujanju bralne kulture,
- organizirajo posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle s posebnimi potrebami,
- organizirajo kulturne prireditve, ki so povezane z njihovo dejavnostjo

2. VREDNOTE

2.1 Človek v središču

Knjižnica obstaja za ljudi in zaradi ljudi. Do uporabnikov smo empatični in prijazni, prizadevamo si, da jim s strokovnostjo pomagamo pri iskanju in vrednotenju informacij v okviru našega poslanstva. Sprejemamo raznolikost ljudi in njihovih potreb. Z optimizmom se lotevamo vseh izzivov. Zavzemamo se, da bi odnosi z javnostjo temeljili na iskrenosti, odkritosti in poštenosti. Sodelavci so s svojim strokovnim znanjem in zavzetostjo temelj uspešnega delovanja.

2.2 Kompetence

S strokovnostjo in profesionalnostjo zagotavljamo kakovost storitev. Bibliotekarska znanja in medosebne veščine stalno dopolnjujemo z izobraževanjem in nadgrajujemo s širjenjem obzorij. Naše kompetence vseskozi rastejo in se prelivajo v lokalno okolje preko uporabnikov in sodelovanja z njimi.

2.3 Učinkovitost

Pri svojem delu smo natančni, dosledni in ažurni. Z zaupanimi viri in časom ravnamo po načelu dobrega gospodarja. Cilje knjižnice vztrajno in uspešno uresničujemo v dobro lokalnega okolja. Sodelavci smo odgovorni, delavni in zanesljivi.

2.4 Pripadnost

Veselimo se uspehov posameznikov, sodelavcev in občin. Z delovanjem izkazujemo pripadnost svojemu okolju in našim uporabnikom, zato uresničujemo njihove potrebe. Ponosni smo, da skupaj in v partnerskem sodelovanju bogatimo lokalno skupnost.

2.5 Razvoj

Sledimo razvoju stroke in tehnološkemu napredku. Trende v globalnem okolju prenašamo v lokalno okolje. Vseskozi se učimo, širimo svoja obzorja in pomagamo drugim pri razvoju. Nenehno se strokovno izobražujemo. Uporabnike usposabljammo za enakopravno sodelovanje v informacijski družbi. Z ustvarjalnostjo stalno presegamo obstoječe stanje in smo usmerjeni v prihodnost. S produktivnostjo presegamo okvire klasične knjižnice.

3. POSLANSTVO IN VIZIJA

3.1 Poslanstvo

Z našimi storitvami in zbirkami razvijamo in uveljavljamo vrednote znanja, obveščenosti, izobraženosti in kulture. Pomagamo pri socialni inkluzivnosti in povezovanju posameznikov v skupnost. Uporaba knjižnice ter njenih storitev pomaga pri dvigu kvalitete življenja posameznikov in skupnosti. Knjižnica sodeluje pri sooblikovanju lokalne skupnosti tako, da se povezuje z različnimi deležniki, da razvija različne vrste pismenosti, podpira razvoj lokalne skupnosti in uresničevanje različnih ciljev. Različnim ciljnim skupinam omogočamo vključevanje in sodelovanje v informacijski družbo.

Posameznikom pomaga tako, da omogoča dostop do klasičnega gradiva in drugih informacij v različnih oblikah in z različnimi novimi tehnologijami, omogočamo online učenje in vključevanje v globalno učenje, pri tem pa ščitimo osebne podatke. Podpiramo digitalizacijo in nove tehnologije ter s tem omogočamo neomejen dostop do gradiva.

Z izobraževanjem, osveščanjem in gradivom ter storitvami pomagamo pri uporabi in vrednotenju svetovnega spleta zaradi upadanja zaupanja v vsebine, ki jih nudi svetovni splet, zaradi lažnih novic in algoritmov, ki omogočajo dostop ter zlorabo osebnih podatkov.

3.2 Vizija

Dostopnost, svoboda in odgovornost pri rabi gradiva ter njegovem vrednotenju so naše značilnosti, s katerimi pomagamo lokalnemu okolju pri doseganju ciljev in kakovostnega življenja. Delujemo v optimalnih pogojih, prostorih in z opremo, ki posamezniku moderne dobe omogoča uporabo digitalne in druge sodobne tehnologije ter socialno povezovanje.

4. STRATEŠKI NAČRT

4.1 Profil delovanja KFBK

Delovanje knjižnice je natančno opisano v dokumentu Analize lokalnega okolja. Poseben problem pri delovanju in razvoju storitev je prostor. Pomanjkanje prostora ovira dostop in organizacijo knjižničnih zbirk ter ovira tudi dejavnosti, ki bi jih morala razviti čitalnica glede na spremenjene potrebe uporabnikov. Čitalnica ne ustreza več potrebam uporabnikom po skupnem učenju in delavnicah, prav tako ni mirnega prostora za individualni študij. Čitalnica je še vedno prirejena na nekdanjo vlogo – to je branje časopisov in pregledovanje referenčnega gradiva. Neuporabna je tudi dvorana zaradi stene, ki poteka po sredini prostora. Oprema je dotrajana. Ni učilnice za skupinsko delo za računalniško opismenjevanje. Tudi analiza uspešnosti izpolnjevanja prejšnjih strateških načrtov in SWOT analiza sta pokazali, da je prostor ne samo slabost, pač pa tudi grožnja razvoju KFBK.

Na podlagi analize delovanja knjižnice izpostavljamo naslednje ugotovitve, ki kažejo določene trende:

- Glede na število aktivnih prebivalcev je zanimiv manjši procent članstva te skupine v primerjavi z drugimi skupinami.
- Prirast je premajhen glede na strokovna priporočila in potrebe, na kar kaže število rezervacij.
- Delež včlanjenega prebivalstva je nad slovenskim povprečjem.
- Opazen je trend upadanja izposoje (CD, DVD, jezikovni tečaji na CD in drugih nosilcih), narašča izposoja posameznih skupin in predvsem e-knjig.
- Število obiskovalcev upada, število dogodkov narašča: to je posledica tega, da gre za pogoste dogodke z omejenim številom udeležencev (Delimo znanje, Srečanja) in odločitvi, da dajemo prednost kvaliteti pred kvantiteto.
- Pomembne so dejavnosti, znotraj katerih se z različnimi metodami prenašajo znanje ali izkušnje.
- Knjižnica je razvila mrežo partnerstev in dejavnosti, s katerimi se povezujemo z izobraževalnimi ustanovami, društvi, krajevnimi skupnostmi, posamezniki in drugimi ustanovami. Sodelovalni in partnerski princip povezovanja z okoljem je pomemben.

S SWOT analizo smo opredelili prednosti, slabosti, priložnosti in grožnje v razvoju KFBK. Priložnosti so promocija gradiva, priseljenci kot potencialni uporabniki knjižnice in sodelovanje z lokalnim okoljem, grožnja razvoju pa pomanjkanje prostora in slaba oprema. Analiza realizacije ciljev prejšnjega strateškega načrta je pokazala, da so cilji, povezani z vsebino in razvojem storitev, realizirani, cilji, ki so povezani s financami in prostorom, pa ne.

Leta 2018 smo z raziskavo ugotavljali analizo zadovoljstva uporabnikov. Ugotovili smo splošno zadovoljstvo s knjižnico, z izjemo dostopa do gradiva in s pomanjkanjem parkirnih mest.

Analizo uspešnosti izvajanja prireditev smo izvedli s fokusno skupino. Ugotovitve so naslednje: za uspešno izvajanje dogodkov je potrebna ustrezno opremljena večnamenska dvorana, glede na raznovrstno ponudbo in pogosto podvajanje dogodkov je treba razvijati inovativne vsebine in vsebine, ki razvijajo bralno kulturo posameznih ciljnih skupin.

4.2 Profil lokalne skupnosti

Profil lokalne skupnosti smo analizirali na podlagi vzorca iz Strokovnih priporočil in standardov. Prav ugotavljanje potreb lokalne skupnosti je najbolj pomembno za določanje strateških področij in ciljev razvoja KFBK. Na teh premisah slonijo razvojni fokusi in strateška področja. Strategija KFBK je nadaljevanje usmeritve knjižnice v partnerstva, povezovanje, sodelovanje, s storitvami in knjižnično zbirko podpiramo življenjske stile, interese, dobrine skupnosti in ter razvojne usmeritve ter prioritete. Izpostavljamo naslednje trende v lokalnem okolju:

- Velika raznovrstnost organizacij in društev v obeh občinah, kar kaže na aktivno vključevanje v življenje lokalne skupnosti. Ta raznovrstnost se kaže v velikem zanimanju za domoznanstvo, dramska besedila za vaške odre, planinsko zbirko, gradivo za učenje risanja in slikanja. Bližina šol se pozna v velikem zanimanju za domača branja in maturitetne predmete, medtem ko gradivo za projektne naloge in referate učenci in dijaki iščejo po spletu.
- Priseljevanje in večanje števila tujcev.
- Skupnostne dobrine so: ohranjanje, varovanje in interpretacija naravnih danosti, tradicije in kulturne ter naravne dediščine (Velika planina, gornišstvo, stavbarstvo, mekinjski samostan, malograjska kapela in Mali grad, sveti Primož in Peter, narodne noše, pravljicihna dediščina); prizadevanja za ohranjanje industrijske dediščine; formalna in neformalna prizadevanja za pomoč ranljivim skupinam ter druge vrste pomoči (gasilstvo, gorska reševalna služba);
- Trendi: inovativno podjetništvo (lokalna samooskrba), start-up pobude, industrijska dediščina, sodobna tehnologija.

Prav v ugotavljanju in oceni potreb lokalnega okolja je razlika med sedanjo in prejšnjo strategijo. Kar smo prej določali na podlagi izkušenj, intuicije in strokovnih zahtev, smo zdaj povezali z analizo lokalne skupnosti in oceno potreb. To pomeni, da je pri načrtovanju prvo vodilo prav lokalna skupnost.

5. STRATEŠKA PODROČJA

5.1 Prostor in oprema

Za izpolnjevanja poslanstva in knjižničnih vlog knjižnica kot javna služba potrebuje ustrezne vire za delovanje, to so finance, osebje in prostor. Knjižnica naj bo v lokalni skupnosti tretji prostor – prvi je dom, drugi služba, tretji pa je tisti javni prostor, kjer se srečujejo ljudje. To vlogo so v naših skupnostih zdaj prevzeli trgovski centri. Tretji prostor je izraz, ki ga je oblikoval sociolog Ray Oldenburg (*The Great Good Place*, 1990). Pomeni neformalne, nevtralne prostore, kjer se ljudje srečujejo in razvijajo socialne interakcije, prijateljske vezi, prostor za debate, domačnost, povezanost z lokalno skupnostjo, spodbujajo druženje namesto izoliranosti in delajo življenje bolj barvito. Posebno v urbanih okoljih so ljudje izgubili stik s skupnostjo. Človek pa ravno to potrebuje za socialno zadovoljstvo in duševno zdravje. Tretji prostor so lahko bifeji, ulice, pubi, pošte, nakupovalni centri, športne dvorane ali - knjižnica. Zato je prostor pomemben, pomembno je, kakšen je, kako se v njem počutijo uporabniki in zaradi te pomembnosti se ne bojimo, da bi knjižnice zamenjal zgolj virtualni prostor. Prostor in oprema pa sta zastarela in uporabniku, vajenemu sodobne informacijske tehnologije, ne nudi ustreznega okolja za uporabo zbirke, samostojno učenje in dostop do storitev. Naš glavni cilj je, da se prostor prilagodi sodobnosti, da je to varen in vabljen prostor, kjer potekajo socialne interakcije in kjer se posamezniki povezujejo v skupnost ob ustvarjalnih ter izobraževalnih vsebinah. Ljudje potrebujejo prostor, kjer preživljajo prosti čas v interakciji z drugimi posamezniki ali pomembnimi vsebinami, ki življenju dajejo kakovost ali celo pomen.

Cilji

- Zagotovitev ustreznega prostora za postavitev in rabo zbirk.
- Knjižnica postane varen in zaželen tretji prostor lokalne skupnosti, ki naj sam po sebi postane storitev, kjer se posamezniki in družine zadržujejo ter uporabljajo zbirke in storitve.
- Knjižnica lokalni skupnosti nudi sodoben večnamenski multimedijski prostor za izobraževalne in kulturne namene in s tem nudi sodobno, digitalno okolje za pridobivanje znanj.
- Garaža za potujočo knjižnico.

- Uvedba RFID tehnologije in zunanjega knjigomata.

Ukrepi

- Dogovor z ustanovitelji za ureditev prostorov.
- Dogovor z ustanovitelji za ureditev prostorov z opremo, ki spodbuja in omogoča socialne interakcije: dizajn, ki navdihuje, prostor, kjer se je mogoče zadrževati in komunicirati, dovolj prostora med zbirkami, vabljev ter varen prostor za družine z igralnicami in kotički, ki staršem nudijo podporo pri starševskih nalogah (previjalnica, prostor za dojenje, varni in naravni materiali).
- Dogovor z lokalno skupnostjo za ureditev dvorane in učilnic s sodobno multimedijско opremo in pridobitev garaže za potujočo knjižnico.
- Z RFID tehnologijo omogočimo popoln pregled nad gradivom, optimiziramo delovne procese (izposajo, urejevanje zbirke, pregled nad gradivom, inventura, vračanje gradiva 24/7).

Kazalniki

- Širitev oddelka za odrasle,
- Ustrezno število novih polic
- Širitev oddelka za otroke in nova oprema
- Nova učilnica in prostor za tiho učenje
- Sodobna dvorana
- Ureditev družinskega kotička

5.2 Partnerstva

Ob pregledu storitev smo ugotovili, da so uspešne dejavnosti, izvajane v sodelovanju z drugimi, zlasti medresorskimi partnerji (predbralna značka, Kamniške pravljичne poti, Križnikov pravljичni festival, Branje je iskanje, Srečanja); vključevanje v festivalska dogajanja, domoznanstvo. S partnerstvi bomo razvijali dejavnosti, ki so povezane z vključevanjem v družbo, pridobivanjem znanja, ki so generator socialnega kapitala in vplivajo na kakovost življenja v lokalni skupnosti ter se razlikujejo od drugih kulturnih ponudnikov), promocijo

branja. Partnerstva so pomembna za povezovanje knjižnice in lokalne skupnosti. Skupaj odkrivamo in promoviramo branje in domoznanske teme, dajemo pomen lokalni ustvarjalnosti in jo ovrednotimo ter naslovimo. S partnerstvi podpiramo in pospešujemo trende, skupnostne dobrine in posamezne organizacije, skladno z izsledki analize lokalnega okolja.

Cilji

- Dejavna in enakovredna partnerstva s šolami, vrtci, društvi in drugimi deležniki za skupno razvijanje bralne kulture, njeno širjenje in razvoj. Knjiga in zavest o pomenu branja naj bo skupni cilj in prioriteta širše skupnosti.
- Razvili bomo partnerstva z deležniki, ki skrbijo za ranljive skupine.
- Sodelovanja z društvi, ki razvijajo skupnostne dobrine na področju pomoči šibkejšim skupinam, s čimer podpiramo vključevanje ranljivih skupin v življenje in odločanje lokalne skupnosti.
- Sodelovanje z različnimi civilnimi pobudami, društvi in skupnostmi pri ohranjanju, obujanju in prezentaciji kulturne nesnovne dediščine.
- Medresorsko sodelovanje za spodbujanje družinske pismenosti.

Ukrepi

- Sodelovanja z izobraževalnimi ustanovami z vključevanjem družinskega branja v razvojne, programske dokumente: krepitev projekta Branje je iskanje in predbralne značke ali uvedba novega družinskega projekta za razvoj ali promocije družinske pismenosti.
- Oblikovanje skupnega modela razvoja in dogovorjenih sodelovalnih oblik z najmanj tremi partnerji in podpis skupne namere o sodelovanju.
- Širitev bralne kulture med ranljive skupine: premične zbirke, bralne ure, svetovanja, branja na domu.
- Sodelovanje z lokalnimi društvi, krajevnimi skupnostmi pri odkrivanju domoznanske tematike in lokalnih avtorjev z namenom spodbujanja zanimanja za lokalno ustvarjanje in domoznanstvo: literarne transversale, bralna srečanja, pripovedovalski večeri.

- Organizacija dogodkov in iniciativ za vključevanje družin v dejavnosti, ki so povezane s prostočasnimi ali izobraževalnimi aktivnostmi in branjem.

Kazalniki

Rezultati dela:

- število partnerjev s pisnim sporazumom: vsaj 3 deležniki
- Število drugih partnerjev: najmanj 20 na leto
- Število realiziranih projektov: 5 na leto
- Število drugih aktivnosti: najmanj 4 premične zbirke v prostorih, 2 akciji letno in 10 skupin.
- Uporabniki: število partnerstev, vključenih v sodelovalne modele za razvoj bralne kulture ali bralnega opismenjevanja: 2
- Vpliv
- Število in delež uporabnikov, ki so izjavili, da je branje izboljšalo kakovost njihovega življenja (znanje, informacije, zdravje, socialni stiki), je najmanj 75 %.
- Število in delež uporabnikov, ki so spoznali nove avtorje, gradivo ali teme – 75 %.

5.3 Razvoj bralne kulture

Bralna kultura postaja del vsakdanjika lokalne skupnosti in s tem prepoznana kot pomembna prostočasna aktivnost in temeljna življenjska kompetenca. Pomembno je vključevanje bralne kulture in bralne pismenosti v medkulturni in medgeneracijski dialog, predvsem pa razvoj bralne kulture in bralne pismenosti v partnerstvu z drugimi organizacijami in zlasti medresorskimi povezavami ter vključevanje družin v projekte bralne kulture in bralne pismenosti. Oblikovanje skupnosti bralcev je glavni cilj razvoja bralne kulture, zlasti v občini, ki je nosilka certifikata Branju prijazna občina. Knjižnica lahko bralno kulturo razvija drugače kot šola ali druge, komercialne vsebine s tem, da že z zbirko gradiva spodbuja knjižnična doživetja: možnost svobodne izbire, dostopnost brezplačnega gradiva, bogata ponudba. Knjižnična doživetja se krepijo v bralnih skupinah, kjer posamezniki v skupinski dinamiki spodbujajo drug drugega.

Tudi strokovno delo bomo prilagodili potrebam različnih skupin uporabnikov, ki za prostočasno ali strokovno branje iščejo tematsko gradivo. Razvili bomo novosti pri obdelavi gradiva v lokalnem katalogu.

Cilji

- Zagotavljanje raznovrstnih virov za različne ciljne skupine in prirast nabave e-knjig.
- Zagotavljanje ustreznega svetovanja pri uporabi in izbiri gradiva tako individualno kot tudi preko različnih medijev in promocijskih poti.
- Izmenjevanje bralnih izkušenj v družinskem branju in programu različnih bralnih skupin ali dejavnostih družinskega opismenjevanja.
- Razvijanje partnerske mreže za bralne in opismenjevalne projekte, posebej še za ranljive skupine.
- Razvoj družinske bralne pismenosti.
- Oblikovanje skupnosti bralcev v lokalnem okolju – branje je prepoznavna vrednota.
- Potrebam uporabnikov prilagojena tematska razporeditev gradiva v lokalnem katalogu.

Ciljne skupine

- Odrasli
- Ranljive skupine: starostniki, osebe z motnjami v duševnem razvoju
- Priseljenci
- Družine

Ukrepi

- Sprememba dokumenta o nabavni politiki: upoštevanje profila lokalne skupnosti, preveritev razmerja prirasta med leposlovjem in stroko, prirast e-knjig.
- Usposabljanje za družinsko pismenost: delavnice in predavanja, posvetovanja za strokovno javnost.
- Usposabljanje deležnikov, ki se ukvarjajo z bralnimi skupinami: pred začetki bralnih skupin 2 strokovni srečanja za izmenjavo bralnih izkušenj.

- Uveljavljanje kulture izmenjave bralnih izkušenj, kritičnega pristopa in vrednotenja branja: usposabljanje voditeljev srečanj in bibliopedagoških dejavnosti za skupinsko dinamiko in vrednotenje literature; priporočilni in bralni sezname v različnih oblikah.
- Promocije ali aktivnosti, s katerimi povezujemo branje z načinom življenja in lokalne skupnosti, posebej za družine.
- Izdelava tematskega geslovnika in vnos iskalnih pojmov v lokalni katalog.

Možni kazalci uspešnosti

- Rezultati dela
- Povečanje leposlovja v zbirki.
- Število usposabljanj za družinsko pismenost: 2 predavanji ali 2 delavnici letno.
- Usposabljanje za vodenje bralnih skupin in bibliopedagoških dejavnosti: 2 predavanji ali 2 delavnici letno.
- Najmanj 4 priporočilni sezname gradiva z anotacijami, ki spodbujajo pozitivne bralne izkušnje.
- Oblikovanje geslovnika za tematsko iskanje gradiva v lokalnem katalogu.

Uporabniki

- Število in delež uporabnikov posameznih storitev, ki so izjavili, da so zadovoljni s knjižnično zbirko ali z usposabljanji za bralno opismenjevanje, je najmanj 75 %.
- Skupno število akcij za promocijo branja kot načina življenja v lokalni skupnosti: 1 letno.

Vpliv

- Število in delež uporabnikov, ki so izjavili, da je branje izboljšalo kakovost njihovega življenja (znanje, informacije, zdravje, socialni stiki)
- Število in delež uporabnikov, ki so spoznali nove avtorje, gradivo: 5 %.
- Lokalna skupnost prepozna branje kot vrednoto: polovica anketiranih na to vprašanje odgovori pritrdilno.

5.4 Knjižnica kot dejavnik v procesu pridobivanja znanja

Svetovni trendi, kakor jih analizira in beleži mednarodna knjižničarska organizacija, so usmerjeni v digitalno okolje in digitalno učenje. V zadnjih letih tehnologija pomembno spreminja življenjske vzorce in tudi bralne navade ter vire. Vtis je, da nas je tehnologija po pojavu svetovnega spleta spet prehitela predvsem v načinu dostopanja do svetovnega spleta, v vprašanju varovanja zasebnosti, poleg tega svetovni splet ni več varen prostor in ne prostor verodostojnih informacij, primernih za učenje ali uporabo. Pomemben pojav, vreden pozornosti, so lažne novice.

Demografska analiza je pokazala, da je najmanjši delež vpisanih članov v skupini zaposlenih, zato je treba temu dejavniku posvetiti posebno pozornost in omogočiti učenje ali storitve na daljavo in izven delovnega časa.

Cilji

- Knjižnica podpira lokalno skupnost pri vseživljenjskem učenju.
- Različnim skupinam uporabnikov, tudi gibalno oviranim in drugim skupinam uporabnikov s posebnimi potrebami omogočamo dostop do izobraževalnih vsebin in storitev.
- Različne skupine uporabnikov usposabljammo za participacijo v informacijski družbi.
- Pripravljamo izobraževalne dejavnosti, ki so namenjene medgeneracijskemu in medkulturnemu prenosu znanja, veščin, izročil in drugih kulturnih dobrin.

Ukrepi

- Knjižnica si, skupaj z ustanoviteljem, prizadeva uporabnikom zagotavljati namensko urejene prostore, ki so primerni za različne oblike učenja: tih prostor za samostojen študij, računalniško učilnico in prostor za skupinsko učenje. Prostori so opremljeni namensko, z vso potrebno multimedijsko in drugo tehnično opremo ter tako omogočajo kvalitetne pogoje za učenje in so večnamensko uporabni.
- Z računalniškimi tečaji in delavnicami sodelujemo pri usposabljanju različnih starostnih skupin za delo z računalnikom ter za varno in produktivno uporabo možnosti, ki jih nudi internet.

- Prostore urejamo z mislijo na potrebe gibalno oviranih in drugih skupin uporabnikov s posebnimi potrebami.
- Razvijamo učinkovite načine, s katerimi bi uporabnike pritegnili v različne oblike izobraževanja in pravočasno zaznavali njihove želje ter potrebe.
- Z anketami spremljamo kazalnike vpliva izobraževalnih dejavnosti na udeležence.

Kazalniki

- Število udeležencev izobraževalnih dejavnosti (na nivoju iz leta 2019)
- Število izvedenih izobraževalnih aktivnosti (na nivoju iz leta 2019)
- 1 nova izobraževalna vsebina ali oblika letno.

Vpliv

- Delež uporabnikov posamezne izobraževalne aktivnosti, ki so si lahko konkretno pomagali s pridobljenim znanjem.

5.5 Izobraževanje zaposlenih in kadrovski načrt

Zavedamo se, da je strokovno usposobljen knjižnični delavec predpogoj za kvalitetno opravljanje knjižničarske dejavnosti na način, ki ga predvideva zakonodaja in pričakuje sodobni uporabnik knjižničnih storitev. Zato k izobraževanju zaposlenih pristopamo načrtno, z mislijo na potrebe knjižnice, na možnosti praktične uporabe pridobljenih znanj in na strokovne potrebe zaposlenih. Zaposleni ne pridobivajo le strokovnih znanj, pač pa za dodatnim usposabljanjem razvijajo kompetence za empatično, svetovalno delo in razumevanje lokalne skupnosti, potreb, domoznanstva in razvoja informacijske tehnologije. Sposobni so v strpnem dialogu posamezniku v digitalnem ali drugem svetu pomagati z informacijami in gradivom. Poleg strateškega in letnega načrtovanja izobraževanje je potrebno tudi načrtovanje potrebnega kadra za izvajanje zakonsko predpisanih nalog in strateških ciljev. Zato je strateški cilj z ustreznim aktom o sistemizaciji kot planskim dokumentom izdelati razvojno naravnani kadrovski načrt.

Cilj

- Strokovno usposobljen, kompetenten knjižnični delavec.
- Razvojno naravnani akt o sistemizaciji.

Ukrepi

- Knjižnica pripravi politiko pridobivanja strokovnega znanja in veščin.
- Razvijamo učinkovite oblike internega prenosa znanj.
- Uporabljamo možnosti, ki jih za pridobitev strokovnih znanj in kompetenc nudijo projekti, ki jih financira EU.

Kazalniki

- Število izobraževanj za zaposlene.
- Število udeležb na izobraževanjih, financiranih s sredstvi EU.
- Dokument o politiki pridobivanja strokovnega znanja in veščin.

5.6 Domoznanska dejavnost

Domoznansko dejavnost izvajamo na način, ki lokalni skupnosti prinaša neposredne koristi v obliki tiskanih in elektronskih publikacij, ki so praktično uporabne na različnih področjih (kultura, turizem, gostinstvo idr.), na katerih lahko naša gradiva uporabijo za avtentično predstavitev našega lokalnega okolja. S tem uporabnike in druge načrtno informiramo o naši lokalni kulturni dediščini v najširšem pomenu in tako poglobljamo kulturno pripadnost uporabnikov kamniško-komendskemu območju. S tem krepimo lokalno identiteto.

Cilji

- Kvalitetno urejena in primerno shranjena domoznanska zbirka.
- Dostopnost domoznanskih vsebin na spletu.
- Redne in dobro obiskane prireditve domoznanske narave, s katerimi ohranjamo identiteto in avtentičnost ali ohranjamo kulturno dediščino.

- Ob domoznanskih razstavah in dogodkih oblikujemo tiskovine ali publikacije z namenom obujanja spoštovanja do kamniško-komendskega kulturno-zgodovinskega izročila.

Ukrepi

- Kadar je to smiselno in dovoljeno, poskrbimo za digitalizacijo ter spletno objavo knjižnih in drugih del domoznanske narave. Ustvarjamo in soustvarjamo spletne vire z domoznansko vsebino.
- Z domoznanskimi razstavami in prireditvami predstavljamo različne lokalne teme in literarno-zgodovinske vire.
- Pri projektih, ki so povezani z domoznansko dejavnostjo, uporabljamo lokalna partnerstva.
- Domoznansko gradivo vključujemo v bibliopedagoške in druge izobraževalne dejavnosti ter promocijske publikacije.
- Digitalizirana in na spletu objavljena gradiva domoznanske narave, ki se nanašajo na kamniško-komendsko področje in so ga objavile druge ustanove, načrtno spremljamo in uporabnikom omogočamo dostop do njih tudi preko naših spletnih mest.
- Priprava gradiv za domoznanske dejavnosti in dogodke.

Kazalniki

- Število domoznanskih dogodkov: 2 na leto
- Digitalizirano gradivo: dopolnjevanje obstoječih zbirk z novimi viri s tehničnimi in programskimi nadgradnjami spletnih mest; 1 digitalizirana vsebina na leto.
- Število objav gradiva domoznanske narave: 2 na leto

Vpliv

- 90 % obiskovalcev domoznanskega dogodka je izjavilo, da je spoznalo nova dejstva o lokalnem okolju.
- Odzivi na razstave v knjigi vtisov.
- Digitalizirano ali drugo publicirano gradivo z domoznansko vsebino je navedeno kot vir.